

ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ.

—Ο—

Ὁ Φάρος τῆς Ὀθρυος καὶ μετ' αὐτὸν ἄλλαι τινὲς ἐφημερίδες ἐγράψαν ἐσχάτως ὀλίγα περὶ ἀνευρέσεως τοῦ τάφου τοῦ Ἱπποκράτους. Ἐπειδὴ δὲ περὶ ταύτης ἐκοινοποίησέ τινα μᾶλλον διηκριβωμένα ἢ Ἱατρικὴ Μέλισσα ἐκ τοῦ παρελθόντος Μαιῶ, ἐπαναλαμβάνομεν ταῦτα πρὸς μείζονα πληροφορίαν τῶν φίλων τῆς ἀρχαιότητος.

« Παρὰ πάντων σχεδὸν τῶν ιστοριογράφων τῆς ἱατρικῆς μνημονεύεται ὅτι ὁ θεσπίσιος τῆς ἡμετέρας τέχνης πατὴρ Ἱπποκράτης, γεννηθεὶς ἐν Κῶ, καὶ πολλὰς χώρας περιοδεύσας πρὸς ἱατρικὴν νοσημάτων καὶ πρὸς σπουδὴν τῶν περὶ τὴν ἱατρικὴν καὶ τὴν υἰαίαν ἰδιοτήτων ἐκαστοῦ τόπου, περὶ τὸ τέλος τοῦ ἐνδόξου αὐτοῦ ἱατρικοῦ σταδίου ἐγκατεβίωσεν ἐν Ἀκρίσῃ τῆς Θεσσαλίας, ὅπου καὶ ἀπεβίωσεν. Καὶ ὁ μὲν Σπρεγγέλιος λέγει: « Κατὰ τὸν Σωρανὸν ὁ Ἱπποκράτης ἀπέθανεν ἐν Ἀκρίσῃ, ὅπου καὶ μέχρι τῶν μεταγενεστέρων χρόνων ἐδείκνυτο ὁ τάφος αὐτοῦ μεταξὺ τῆς πόλεως ταύτης καὶ τῆς Γυρτῶνος ». Ὁ δὲ Σουΐδας, ἐν λέξει Ἱπποκράτης, λέγει: « Καὶ τέθνηται ἐν Ἀκρίσῃ ». Ὁ δὲ Φοῖσιος, κατὰ τὰ διασωθέντα ἡμῖν ὑπὸ τοῦ Σωρανοῦ περὶ τοῦ βίου τοῦ Ἱπποκράτους λέγει: « Τέθνηται δὲ μεταξὺ Γυρτῶνος καὶ Ἀκρίσσης καὶ δείκνυται ἄχρι δεῦρο τὸ μνήμα (1).

Ὁ δὲ λεξικογράφος τῆς ἀρχαιολογίας Pauli λέγει: « Ὁ Ἱπποκράτης ἀπεβίωσεν καὶ ἐτάφη ἐν Ἀκρίσῃ οἱ δὲ Ἀκρίσσιοι καὶ δύο αἰῶνες μετὰ Χριστὸν ἐδείκνυσαν τὸν τάφον τοῦ Ἱπποκράτους (2). »

Ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων οἱ ἀείμνηστοι Ῥήγας ὁ Φεραῖος καὶ Γαζής (3) διατείνονται ὅτι ὁ τάφος τοῦ Ἱπποκράτους ὑπῆρχε μεταξὺ τῶν ἡδὴ ἐκτὸς τῆς πόλεως Ἀκρίσσης κειμένων ὀθωμανικῶν μνημάτων, κατὰ τὴν θέσιν Ἀρνικοῦτ μαχαλᾶ καλουμένην. Τὰ αὐτὰ δὲ σχεδὸν λέγει καὶ ὁ ἀείμνηστος Κορζής· ἐξ ἀπάντων δὲ τούτων ἐξάγεται ὅτι ὁ πατὴρ τῆς ἱατρικῆς ἀπεβίωσεν ἐν Ἀκρίσῃ, καὶ ἐτάφη κατὰ τὴν μεταξὺ τῆς πόλεως ταύτης καὶ τῆς ἀρχαίας Γυρτῶνος ἀγούσαν ὁδὸν, καὶ ὅτι πρὸς τούτοις καὶ μέχρι μεταγενεστέρων χρόνων ἐδείκνυτο ὑπὸ τῶν κατοίκων ὁ τάφος τοῦ Ἱπποκράτους. Κατὰ δὲ τοὺς γεωγραφικοὺς ἀτλαντας τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἡ πόλις, ἡ νῦν καλουμένη Τύρναβος, κεῖται ἡ ἀκριβὲς

ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Γυρτῶνι, ἡ παρ' αὐτὴν καὶ μικρόν τι μόνον βορειότερον. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων. Ἀποκατασταθεὶς δ' ἐνταῦθα καὶ ἐγὼ, ἐμύθον παρὰ τινος λογίου ἀνδρός, τοῦ κυρίου Θωμᾶ Ἀνδρεάδου, τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἱπποκράτους.

« Κατὰ τὸ 1826 μετὰ τινα πλημμύραν ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τινων χωρικῶν δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας μακρὰν τῆς νῦν πόλεως Ἀκρίσσης, κατ' ἀνατολὰς τῆς ὁδοῦ, τῆς ἀγούσης ἀπὸ Ἀκρίσσης εἰς Τύρναβον, καὶ κατὰ τὸ μεθόριον τῶν χωριδίων Γιάννουσι καὶ Κεοσπίου, λάρναξ τις ἡ σαρκοφάγος. Τοῦτο μαθόντες ὁ προμηνημονευθεὶς Θωμᾶς Ἀνδρεάδης καὶ ἄλλος λόγιος Ἀκρίσσιος, ὁ Ἰωάννης Οἰκονομίδης, ἐπέυσαν πρὸς ἐρευναν. Σκάψαντες δὲ μικρόν, ἀπακάλυψαν ἐπὶ τῆς λάρνακος πλάκῃ, ἐγκαταραγμένα ἔχουσαν εὐδιακρίτως τὰ γράμματα ΙΠΠΟΚΡΑΤ. καὶ ἄλλα τινά.

« Μὴ τολμώντες δὲ ἐνεκα τῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀνωμαλίας καὶ τοῦ ἀπηνόου κατὰ τῶν χριστιανῶν διωγμοῦ οἱ ἄνδρες οὗτοι νῦν ἐπιχειρήσωσι πλειοτέρας περὶ τούτου ἐρεῦνας, ἐσπυσαν ν' ἀναγγείλωσι τὸ περιστατικὸν τοῦτο πρὸς τινα ἰσχυρὸν τοῦ τόπου ἐκείνου Ὀθωμανὸν καὶ προστάτην τῶν χριστιανῶν, τὸν Νετσήμ μπέγην. Οὗτος πεισθεὶς (ὅσον ἦτο δυνατόν νὰ πεισθῇ ἀμαθὴς Ὀθωμανὸς περὶ τῆς ἀξίας λίθων ἢ τάφων τῶν πρὸ αἰώνων ἀποθνήσκοντων) περὶ τῆς ἀξίας τοῦ πράγματος, ἐπεμψεν ἐπιτοπίως ὑπὸν ὑπὲρ τῆς, παραγγείλας αὐτοῦ νὰ μετακομίσωσιν ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ οἰκίᾳ τὴν φέρουσαν τὴν ἐπιγραφὴν πλάκῃ καὶ τὰ τυχόν εὑρεθησόμενα ἐν τῇ σαρκοφάγῳ. Ἀρθεῖσθε τῆς πλάκῃς, διεγείτῃ ὁ παρευρεθεὶς Θωμᾶς Ἀνδρεάδης, εὑρέθησαν ἐν τῇ σαρκοφάγῳ διάφορα ἀρχαῖα νομίσματα καὶ χρυσοὺν τι ἀλυσιδίον, σχῆμα ὅπως ἔχον· ἀλλὰ ταῦτα μὲν διηρηπάγησαν ἀμέσως· ἡ δὲ πλάξ μεταφέρθη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μπέγῃ. Ἀποβιώσαντος δὲ μετ' οὐ πολὺ τούτου, ἠγνοεῖτο κατ' ὁλοκληρίαν ἡ τύχη τῆς πλάκῃς, καὶ ἡ ἐν λεπτομερείᾳ ἐπιγραφὴ.

« Ταῦτα δὲ μαθὼν, τῇ ἀδείᾳ τῆς συζύγου τοῦ μπέγῃ, ἠρέψθησα πᾶσαν τὴν πολυτελεστάτην αὐτῆς οἰκίαν πρὸς εὑρεσιν τῆς πολυτίμου πλάκῃς· μετὰ πολλὰς δὲ ματαίους ἐρεῦνας, εὖρον τέλος αὐτὴν εὐτυχῶς σώαν καὶ μὴ ἀνάστροφον ἐν τῷ λουτρῷ τῆς οἰκίας ταύτης· μετ' ἀκριβαίης δὲ ἀνέγνων ἐπ' αὐτὴν τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν, ἣν ἀντιγράφω ἀπλῶς τοῖς κοινοῖς γράμμασι, μὴ δυνάμενος οὔτε νὰ μιμηθῶ τὰ ἐγγεγραμμένα στοιχεῖα, οὔτε ν' ἀποτυπώσω ταῦτα· συμπεραίνω ὅμως ἐκ τοῦ σχήματος αὐτῶν ὅτι εἶναι ἀρχαιοτάτα· παριστῶσι δὲ ὡς βλέπετε πέντε στίχους. Ἐκ τῶν ἐν αὐτοῖς ὁμοῦς γραμμάτων εὐκρινέως στα εἶναι ὅσα σημειῶ ἐνταῦθα. Τὰ δὲ διὰ στιχῶν σημειούμενα χωρία, φαίνεται ἀδισταχῶς ὅτι ἔφερον ἐπίσης γράμματα, ἀλλὰ ταῦτα ἐξελείφθησαν ἐνεκα τῆς τριβῆς καὶ τοῦ χρόνου, ἡ τοῦλάχιστον ἡ ἀνάγκη· αὐτῶν παρέχει μεγίστης δυσκολίας ἐμοί, ἱατρῷ, ὡς γινώσκετε, ὅντι καὶ μηδέποτε ἀσχοληθέντι περὶ τὰ τοιαῦτα· ἔχει δὲ ἡ ἐπιγραφὴ οὕτως:

.... ΙΠΠΟΚΡΑΤ. ΚΩ. ... ΑΓΓΛΟΦ.

(1) Ἰδ. ἄτ. Ἱπποκράτους ὑπὸ Φοῖσιου, τόμ. 6'. σελ. 1294.

(2) Ἰδ. Pauli ἱερικῶν. τῆς ἀρχαιότητος τόμ. γ'. σελ. 1337.

(3) « Ἀπέθανεν ἐν Ἀκρίσῃ τῆς Θεσσαλίας, ἔθα καὶ ὁ τάφος τοῦ μέχρι τῆς σήμερον φαίνεται. » Ἐν σημειώσει δὲ (α) « Ὁ τάφος τοῦ Ἱπποκράτους κεῖται ἔξω τῆς Ἀκρίσσης μεταξὺ εἰς τὰ τῶν Τούρκων μνήματα ἐπάνω εἰς τὸν ὁρόμον, μετὰ τινος ἐπιγραφῆς, τὴν ὁποῖον εἶδον καὶ ἐγὼ, ἀναγνώσκας καὶ τὴν ἐπιγραφὴν, μὴ δυναθεὶς δὲ νὰ τὴν ἀντιγράψω διὰ τὸν φόβον τῶν περιουσιασάντων με τουρκοπαίδων, ἐπελόμενα λυπημένοι καὶ μὴ στεναγμοῦς. » (Ἰδ. βιβλίον. Ἑλληνικ. Γαζή Μελιώτου τόμ. α'. σελ. 200).

... ΣΩΜΑ ...
 ΠΟΛΕΙ ... ΜΕ ... ΤΕΛΕΣΦ ...
 ΑΓΑΘΗ ... ΑΡΕ ... ΕΝΕΚΑ ...
 ... ΧΡΗΣΤΕ ... ΧΑΙΡΕ

« Αντιγράψας αὐτὴν ἐσπευσεν πρὸς εὐρεσιν καὶ τοῦ σαρκοφάγου κατὰ τὴν μνημονευθεῖσαν θέσιν· εὗρον δὲ καὶ τοῦτον εὐτυχῶς σῶον, καὶ ὑπ' ὀλίγων τινῶν χωματῶν κεκαλυμμένον. Ταῦτα δὲ πάντα ἐνόμισεν καθήκον μου νὰ κοινοποιήσω εἰς ὑμᾶς πρὸς δημοσίευσιν. Εὐχομαι δ' ἐκ πάσης ψυχῆς νὰ γείνωσιν ὁσὴν ἔνασσι μάλιστα τάχιον ἀκριβέστερα καὶ ἐπιστημονικώτερα περ' εἰδημόνων ἀνδρῶν ἐρευνᾶν πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας· εὐχομαι δὲ ἰδίως τὴν ἐπαλήθευσιν καὶ τὴν ἀναντίρρητον ἀπόδειξιν τοῦ περιστατικοῦ τούτου. Τότε δὲ τότε οὐδ' ὁλως διστᾶζω ὅτι πρῶτοι ἡμεῖς οἱ Ἕλληνας ἱατροὶ ὀρεῖσθαι νὰ κατεβάλλωμεν τὸν ὄβολόν ἡμῶν πρὸς διάσωσιν ἐκ τοῦ πανθαλάττου χρόνου τοῦ πολυτίμου τούτου καὶ ἀνεκτιμήτου προγονικοῦ θησαυροῦ, καὶ πρὸς περικαλλὴ διατήρησιν αὐτοῦ· φρονῶ δὲ ἀδιστακτικῶς ὅτι πρὸς τοιοῦτόν τινα ἔργον καὶ εὐγενή σκοπὸν προθύμως θέλει συνεισφέρει καὶ πᾶς ἐν τῇ ὑψηλῇ ἱατρῷ.

« Ἐν Αὐρίστῃ τὴν 1 Μαρτίου 1857.

» Σ. Σαμαρσίδης. »

ΔΙΑΦΩΡΑ.

— 00000 —

BATIKANON. Συνεχῶς ἀνατρέφουεν τὴν λέξιν Βατικανόν, ἀλλ' εἰς πολλοὺς εἶναι ἴσως ἀγνώστος ἡ κυρία σημασία τῆς. Βατικανόν σημαίνει συλλογὴν κτιρίων, τοποθετημένων ἐπὶ ἐνὸς τῶν λόφων τῆς Ρώμης, ἅτινα καλύπτουσιν ἐπιφάνειαν 1200 ποδῶν μήκους, καὶ 1000 πλάτους. Τὸ Βατικανόν εἶναι ἐκτισμένον ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ μέρους ὅπου ἦτο ἄλλοτε ὁ κήπος τοῦ θηριώδους Νέρωνος, καὶ ὀρεῖται τὴν θεμελίωσιν αὐτοῦ εἰς τὸν Ἐπίσκοπον τῆς Ρώμης ὅστις εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἑκτῆς ἐκτανταετηρίδος ἐκτισεν ἐκεῖ μικρὰν κατοικίαν. Ὁ πάπας Εὐγένιος ἀνωκοδόμησεν αὐτὴν μεγαλοπρεπῶς κατὰ τὸ 1060 ἔτος, ὀλίγα δ' ἔτη μετὰ ταῦτα Ἰννοκέντιος ὁ Β' ἔδωκε τὸ κτίριον τοῦτο πρὸς κατοικίαν εἰς Πέτρον τὸν Β' βασιλέα τῆς Ἀρραγωνίας. Κατὰ τὸ 1065 ὁ Πάπας Κλήμης, ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ Βασιλέως τῆς Γαλλίας μετέφερε τὸν Παπικὸν θρόνον ἀπὸ Ρώμης εἰς Ἀβενιῶνα, καὶ τὸ Βατικανόν ἔμεινε τότε ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἄτημον. Σήμερον ὅμως εἶναι πλήρως ἀριστουργήματων ζωγραφικῆς καὶ διαφόρων θησαυρῶν τῶν ὀρατῶν τεχνῶν. Δ.

ΚΡΙΝΟΛΙΝΑ. Τίς δὲν γνωρίζει σήμερον τί ἐστὶ κρινολίνα; ἢ τίς κυρία, ἐὰν δὲν ἐφύρατε τοιαύτην, δὲν αἰσθάνεσθαι ἄκραν ἐπιθυμίαν ὅπως τὴν φορέσῃ; Κρίνοντας λοιπὸν περιττὸν νὰ καταγράψωμεν τὸν ὅρισμόν καὶ τὰ πλεονεκτήματα αὐτῆς, ἀρκούνθεθα

νὰ ἐπαναλάβωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ δίκης εἰς ἣν ἔδωκεν ἀφορμὴν ἐν Βοστώνῃ τῆς Ἀμερικῆς μία κρινολίνα.

Ἀτυνομικῆς τις κλητὴρ ἐνήγγισεν ἐνώπιον τοῦ πταισματοδίκου ὥρσιον καὶ νέον γυναικᾶ, γνωστοτάτην εἰς τὴν καινότην, ὡς παρεμποδίζουσαν τὴν κυκλοφορίαν τῶν διαδρατῶν εἰς τὴν ὁδὸν Οὐλ-σινγκτῶνος διὰ τῆς ὑπερόγκου κρινολίνης τῆς. Ἐρωτήσας δὲ τοῦ δικαστοῦ ποῦ εἶναι ἡ ἐναγομένη, ὁ κλητὴρ ἀπεκρίθη ὅτι ἴσταται πρὸ τῆς θύρας, διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ εἰσέλθῃ πολὺ πλατυτέρης οὔσης τῆς κρινολίνης τῆς. Ὁ πταισματοδίκης εἶπε τότε ὅτι ἡ περιστάσις αὕτη ἦτο ὅλως ἔκτακτος, καὶ ὅτι, ἐπεὶ δὴ κατὰ τὸ Σύνταγμα αἱ δικαστικαὶ συζητήσεις ἀπαιτεῖται νὰ γίνωνται δημοσίᾳ, δὲν συγχωρεῖ εἰς τὴν Κυρίαν νὰ ἐμποδίζῃ οὕτω τὴν εἰσόδον τῶν ἀκροατῶν. Ἠναγκάσθησαν λοιπὸν ν' ἀνοίξωσι τὴν μεγάλην θύραν, καὶ ἐπειδὴ αὕτη εἶχεν 120 ποδῶν πλάτος, ἡ ἐναγομένη κατάρθωσε νὰ εἰσέλθῃ χωρὶς νὰ συμπίσθῃ παραπολύ. Εἰσελθούσης δὲ, ὁ κλητὴρ ἀπήγγειλε τὴν ἀγωγὴν οὕτως· Ἡ Κυρία αὕτη ἐσκέπαζε καθ' ὅλον τοῦ τὸ πλάτος τὸ πεζοδρόμιον καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις ἠναγκάσθηεν νὰ πηδήσῃ εἰς τὴν ὁδὸν ὥστε νὰ τὴν ἀφήσῃ νὰ περάσῃ. Μικρὴν φράξιν μάλιστα ἐπήδησεν πλησίον ἀμάρτης, καὶ παρ' ὀλίγον νὰ πέσῃ καὶ νὰ συντριβῇ· τίς θὰ ἐπλήρωσε τὴν σύνταξιν τῆς χήρας μου ἂν ἐρρονεύομην, ἡ πόλις ἢ ἡ κυρία;

— Μήπως τὸ τόσον φοβερικὸν τῆς Κυρίας, ἠρώτησεν ὁ πταισματοδίκης, προήρχετο ἀπὸ φυσικῶν τι αἰτίων;

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ὁ κλητὴρ· ἐπειδὴ δὲ εἶμαι πατὴρ δεκαεξέ τέκνων, καὶ εὐτυχῶς περιμένω καὶ δέκατον ἑβδομον τὸν ἐρχόμενον μῆνα, γνωρίζω ὅτι ἡ σύζυγός μου δὲν ἐπίασε ποτὲ οὔτε τὸν μισθὸν τόπον ὁ ὁποῖος χρειάζεται διὰ τὴν Κυρίαν. Χρεώστω ὅμως νὰ ὁμολογήσω ὅτι ὁ Θεὸς με ἐβοήθησε πάντοτε καὶ δὲν ἐγέννησα δίδυμα.

— Ἐνδέχεται ὅμως νὰ γεννήσῃς, ἐπανέλαβεν ὁ δικαστής· ἐξακυλούθησε.

— Πολλάκις εἰδοποίησα τὴν Κυρίαν νὰ μὴ στέκεται εἰς τὸ πεζοδρόμιον, διότι ἐβιάζοντο οἱ διαβάται, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, νὰ καταβαίνωσιν εἰς τὸν δρόμον· ἀλλὰ ποτὲ τῆς δὲν με ὑπήκουσεν.

— Ἡ ὑπόθεσις αὕτη, εἶπεν ὁ πταισματοδίκης, εἶναι πρωτοφανὴς καὶ με ῥίπτει εἰς ἀμηχανίαν. Ἐπειδὴ ὅμως ὑπάρχει ἀτυνομικὴ διάταξις ἀπαγορεύουσα τὴν παρεμπόδισιν τῆς κυκλοφορίας, καταδικάζεται ἡ ἐναγομένη εἰς 28 δρ. πρόστιμον καὶ εἰς τὰ ἔξοδα τῆς δίκης.

ΙΝΔΙΑ ΑΓΓΛΙΚΗ. Ἡ ἑταρεία τῆς Ἰνδίας γάρρτ τῆς ἀποσύ- σης εἰς τὴν Ἀγγλίαν εἶναι ἴσα πρὸς τὴν τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἐπεί- ρου, ἐξαρουμένη τῆς Ρωσσίας. ἔχει δὲ ἐπιφάνειαν ἐνὸς ἑκατομ- μύριου καὶ 368,113 μιλίων, καὶ διακοσμία περίπου ἑκατομύρια κατοίκους, κατὰ τὰς ἀκριβεστέραις εἰδήσεις.

ΝΑΥΤΙΚΟΝ ΓΑΛΛΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΓΓΛΙΚΟΝ. Τὸ πολεμικὸν ναυτικὸν τῆς Γαλλίας σύμφωνα ἐκ 317 πλοίων ἱπποπόρων φερόν- των 9176 κανόνων, καὶ ἐκ 220 ἀτμοπλοίων, φερόντων 3, 01 καν- νῶνα. Τὸ δὲ τῆς Ἀγγλίας, κατὰ τὰς καταντάσεις τῆς ἐκδοαίτης τῆς Ἰούλιου τοῦ 1856 ἔτους, ἀναμετρεῖται τότε ἐκ 269 ἱπποπόρων πλοίων φερόντων 9,326 κανόνια, καὶ ἐκ 258 ἀτμοπλοίων, φε- ρόντων 9,362 κανόνια.